Tefillah, Week 7: Elokai Neshamah / Gid haNasheh

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com



Elokai, Neshamah

1. Talmud, Berachot 60b

.... בי טהורה אומר אומר אומר אומר אומר שנתת בי טהורה... הנכנס לישן על מטתו אומר משמע ישראל עד והיה אם שמוע, ואומר ברוך המפיל... כי מתער אומר אומר שנתת בי טהורה... One who goes to sleep on his bed says from "Shema Yisrael" to "v'Hayah im shamoa", and "Baruch haMapil..." When he awakens, he says, "Elokai, the soul You have placed in me is pure..."

2. Tosafot to Pesachim 104b kol

ותימה ברכה ד"אלקי נשמה" אמאי לא פותחת בברוך, דהא מעיקרא לא הוות סמוכה לחבירתה, כדאמרינן בברכות (דף ס:) "כי מתער אומר אלקי נשמה"! וכן קשה מ"אתה הוא עד שלא נברא העולם" ותפלת הדרך שחותם ואינו פותח בברוך! וי"ל לפי שאינן ברכות אלא שבח ותפלה בעלמא.

This is shocking; why doesn't the blessing of "Elokai, neshamah" open with "Baruch", since it was not originally adjacent to another [blessing], as we say in Berachot 60b, "When he awakens, he says, "Elokai, the soul"! And this is also difficult with "You were He before the world was created," and Tefillat haDerech, which end, but do not start, with "Baruch"! And one could say it's because these are not blessings, but only appreciation and prayer.

3. Rabbi Dov Kook, b'Rumo Shel Olam, pg. 6

משמע שכל פירוט הברכה הנפלאה "רופא כל בשר ומפליא לעשות" העוסקת בשכלול הגוף, הוא הקדמה להמחשת הברכה הסמוכה לה, שעוסקת בפירוט ענייני הנשמה...

It seems that all of the elaboration of the wondrous blessing of "Healer of all flesh, who performs wonders," which addresses the body's function, introduces the realization in the adjacent blessing, which deals with elaboration in matters of the soul.

4. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Olat Ra"ayah pg. 66-68

קריאה קדושה זו, שכל יחיד קורא בבטחה את ד' בתור אלקיו המיוחד והפרטי אליו, היא הבעת הנשמה במקוריותה. היא מכירה את עצמה ואת חסנה, יודעת שעוזה, מציאותה, חיותה, עדנה וישעה, אך אלקים חיים הוא...

אתה יצרתה .ולא רק הגוון הכללי שלה, אור החפץ העדין החי ופועל בקרבה בפנימיותה, הוא נאצל מאור קדשך, אלא גם ההגות המפורטה לגוונים השונים שבה, העושים לה צורה יצירתית, בעלת הגיון, רגש, שאיפה, חשק, עז ורוממות, עצמה, גבורה, חסד ויושר, רחמים וצדק, יופי וסדר...

ואתה עתיד לטלה ממני. השמירה הזאת בעצמה, ותנאיה האיתנים, הערוכים בחסדי קל ורחמיו הגדולים, היא הגורמת, שלא לעדי עד תעזב הנשמה הטהורה בתוך מעבי הגויה, הירודה אשר נפלה ממכון טהרתה... רק לזמן מוגבל, שתעשה את מלאכתה בגויה... ואח"כ אתה עתיד לטלה ממני, להשיב אותה, עם כל הרכוש הגדול אשר רכשה לה דוקא מתוך המורד, מתוך המעמקים, אל האלקים אשר נתנה. אבל הנטילה הזאת הרי היא נטילה של אהבה, הבאה בעקב השמירה הקדושה...

ולהחזירה בי לעתיד לבוא. רק כל זמן שהרשעה, הכיעור, ההירוס והטומאה, שולטים בעולם בכלל, מוכרח קצב להנתן להקשר של הנשמה בגויה. אבל הנטילה הזאת הפסקה ארעית היא, עד אשר יתכונן העולם...

This holy sacred call, that each individual calls confidently upon Gd as his own special, personal Gd, is an expression of the soul at its root. She recognizes herself and her strength, knowing that her strength, existence, life, virility and salvation is all of the living Gd...

"You formed her" – Not only her general colour, the light of the living, gentle desire which acts in her innermost aspects, flows from Your sacred light, but also the expression which is individualized in its different colours, which give her a creative form, of expression, feeling, ambition, desire, strength and elevation, might, power, generosity and justice, mercy and righteousness, beauty and order...

"And you will take her from me" – This guarding itself, and her powerful conditions, arranged at Gd's generosity and great mercy, are themselves what cause the pure soul not to leave the confines of the body, lowly, having fallen from the place of her purity.... But only for a limited time, to do her work in the body.... And then You will take her from me, to return her - with the great assets she collected specifically during that descent, from the depths – to the Gd who sent her. But this taking will be of love, a function of the sacred protection [of her purity]...

"And to return her to me in the future" – Only as long as wickedness, ugliness, destruction and impurity reign in the world in general, must a limit be set for the bond of the soul and the body. But this taking is a temporary interruption, until the world is established...

- 5. The Chafetz Chaim's lessons, פירושי חפץ חיים על סדר התפילה pp. 35-36
 - The pauper's wasted loan
 - You're going to need this later

Gid haNasheh

6. Rabbi Yehudah heChasid, Sefer Chasidim 231

מה שמתענין ביום שמת אביהן שהרי דוד התענה על שאול, כי קראו "אבי". וצם על יהונתן ועל אבנר, כי יש לצום על מיתת אדם חשוב. וכתיב (בראשית ל"ב ל"ג) "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" כי אמרו הואיל ופשענו שהנחנו הלילה הזקן לבדו, לכך אירע לו בשבילנו, לכך נדרו שלא לאכול גיד הנשה. ד"א דין הוא לפי שהאב והבן גוף אחד ודין שיצטערו הבנים.

- 1) People fast on their father's yahrtzeit because David fasted for Shaul, calling him "my father."
- 2) And he fasted for Yehonatan and for Avner, for one should fast upon the death of an important person.
- 3) And Bereishit 32:33 says, "Therefore, the children of Israel shall not eat the *gid hanasheh*," for they said: Since we sinned and left the elder alone at night, therefore this happened to him, because of us. Therefore, they vowed not to eat the *gid hanasheh*.
- 4) Or: [fasting] is logical, for the father and son are of one body, and logically, the children should be in pain.

7. Sefer haChinuch, Mitzvah 3

משרשי מצוה זו, כדי שתהיה רמז לישראל שאף על פי שיסבלו צרות רבות בגליות מיד העמים ומיד בני עשו, שיהיו בטוחים שלא יאבדו, אלא לעולם יעמוד זרעם ושמם, ויבוא להם גואל ויגאלם מיד צר... כמו שמצינו באב שזרחה לו השמש לרפואתו ונושע מן הצער. כן יזרח לנו השמש של משיח וירפאנו מצערנו ויגאלנו, אמן במהרה בימינו.

Among the roots of this mitzvah is to hint to Israel that even though they will suffer great troubles in their exiles, from the nations and from Esav, so that they will be confident that they will not be lost, that their descendants and their name will endure, that a redeemer will come to save them from their enemies... As we find for the father that the sun shone for his healing and he was saved from pain, so the sun of Mashiach will shine for us, heal us of our pain, and redeem us.